TOELICHTING BEHEERVERORDENING BEGRAAFPLAATSEN 2023

A. ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding
Voor het opstellen van deze Beheerverordening is de model-beheerverordening begraafplaatsen 2010 van de VNG als basis gebruikt (VNG-model). De model-beheerverordening is gebaseerd op de wijzigingen van de Wet op de lijkbezorging van 12 juni 2009, naast andere nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving, zoals de Europese Dienstenrichtlijn. Hoofdstuk 3 van deze Algemene toelichting gaat hier nader op in.
Daarnaast zijn het taalgebruik en enkele formuleringen in sommige artikelen aangepast aan de huidige tijd.
Omdat de modelverordening al weer uit 2010 dateert is de heer mr. W.G.H.M. van der Putten uit Velp geraadpleegd. Hij is juridisch adviseur, voormalig voorzitter van de Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen en gespecialiseerd in de Wet op de lijkbezorging. Hij heeft aanvullende adviezen gegeven ter verbetering van deze beheerverordening.

1. De verordenende bevoegdheid

1.1 Begraafplaats op grondgebied van de eigen gemeente
In artikel 147, eerste lid, van de Gemeentewet is bepaald dat gemeentelijke verordeningen door de raad worden vastgesteld voor zover de bevoegdheid daartoe niet bij de wet of door de raad krachtens de wet aan het college of burgemeester is toegekend. Ingevolge artikel 149 van de Gemeentewet maakt de raad de verordening die de raad in het belang van de gemeente nodig acht.
Sinds de inwerkingtreding van de Wet dualisering gemeentebestuur op 7 maart 2002 zijn in de gemeente de bevoegdheden van de raad en het college ontvlecht. In het kader hiervan zijn de bestuursbevoegdheden van de Gemeentewet geconcentreerd bij het college en zijn de kaderstellende en controlerende bevoegdheden van de raad versterkt.

De grondslag voor de verordenende bevoegdheid voor begraafplaatsen berust op artikel 149 van de Gemeentewet. Daarnaast moet worden genoemd artikel 35 van de Wet op de lijkbezorging dat een verordening eist voor de dagen en uren dat de gemeente gelegenheid moet geven tot begraven.

2. Gemeentelijk begraafplaatsenbeleid

2.1 Algemeen
De beheerverordening begraafplaatsen bevat verschillende regels die de gemeenten hanteren voor de instandhouding van en de dienstverlening op de gemeentelijke begraafplaatsen. Dat zijn zowel de nog geopende als de gesloten gemeentelijke begraafplaatsen. In dit hoofdstuk schenken wij aandacht aan enkele van deze regels.

De burgers hebben vaak een emotionele betrokkenheid met de begraafplaats en alles wat zich daarop afspeelt. Daarbij stelt de dienstverlening hen voor financiële lasten. Dit maakt het nodig om de rechten en verplichtingen duidelijk vast te leggen. Er is naar gestreefd om overbodige regelgeving te voorkomen en procedures kort te houden.

2.2. Beleid
In het “Beleidsdocument begraafplaatsen gemeente Lingewaard 2014 – 2024” is gekozen voor het behoud van de drie gemeentelijke begraafplaatsen in Bemmel, Gendt en Huissen. Tegelijk is ook besloten om geen areaal uit te breiden wat betekent dat er actief geruimd zal worden bij het eindigen van grafrechten. Daarmee wordt bereikt dat er voldoende capaciteit aan graven blijft.

Dit besluit betekent ook dat op verschillende grafvelden veel grafbedekking bovengronds verdwijnt en dat er “lege” plekken ontstaan. De oorzaak hiervan is terug te voeren op het veel minder begraven in de huidige tijd dan dit gebeurde in de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw. De opkomst van crematoria werkte dit in de hand samen met een andere gedachte over overlijden, lasten voor nabestaanden en de rol van de Kerk/Bijbel.

Door het meer concentreren van de graven op een aantal velden is het mogelijk om de beheerkosten van begraafplaatsen te verlagen. Daarom wordt de volgorde van begraven bepaald aan de hand van deze concentratie.
Dit maakte het ook mogelijk om zonder areaaluitbreiding de gewenste ruimte vrij te maken voor de aanwijs van strooiveldjes in Bemmel, Gendt en Huissen.

Administratief en fysiek zijn de achterstanden ingelopen. Tegelijk is een nieuw beheersysteem in gebruik genomen waarin de rechten, rechthebbenden en overledenen worden bijgehouden. Deze gegevens vormen de basis voor de aanschrijvingen die op grond van de wet moeten worden gedaan.
Fysiek zijn de grafbedekkingen van graven verwijderd waar afstand van de rechten is gedaan of waar deze rechten zijn verlopen. Grafbedekkingen of graven met een historische betekenis of opvallende kwaliteit zijn gehandhaafd (zie 2.5).

2.3. Eeuwigdurende en 100-jarige grafrechten
Rondom de gesloten begraafplaats Huissen-Stad zijn in 2009 flinke discussies geweest over de duur van de grafrechten. In het verleden was het meer gebruikelijk om grafrechten te verlenen voor onbepaalde tijd, dus zonder vaste einddatum. In de volksmond sprak men over een ‘eeuwigdurend’ recht. Onderzoek heeft uitgewezen dat er vooral sprake is van 100-jarige rechten op ‘t Zand en van rechten voor onbepaalde tijd op delen van de Hoeve in Huissen en de Teselaar in Bemmel.

Bij het vaststellen van de vorige beheerverordening in 2015 is besloten om de grafrechten voor onbepaalde tijd op de Teselaar in Bemmel om te zetten naar een recht voor bepaalde tijd van twintig jaar (eindigend op 31-12-2014). Terecht is toen gesteld dat de wetgever in de Wet op de lijkbezorging de mogelijkheid geeft het recht voor onbepaalde tijd om te zetten in een recht voor bepaalde tijd, met het doel het betreffende graf op termijn te kunnen ruimen.
Wat toen niet duidelijk naar voren is gekomen is dat dit enkel kan als zowel de gemeente als de rechthebbende hier mee in zouden stemmen. Nader juridisch onderzoek naar dit eenzijdige besluit van de gemeenteraad gaf aan dat het besluit nietig is. Dat betekent dat het nimmer van toepassing is geworden omdat het in strijd is met de wet.

Dit besluit is enkel genomen voor de ‘actieve’ begraafplaatsen De Hoeve, De Teselaar en Gendt. De bepaling geldt dus niet voor de gesloten begraafplaatsen ‘t Zand en Huissen-Stad. In de begraafplaatsadministratie is deze omissie inmiddels hersteld, met rechthebbenden was nog geen correspondentie gevoerd en hoefde dus niets gecorrigeerd te worden.

2.4. Uitvoeringsbesluiten
Naast deze beheerverordening zijn er een tweetal uitvoeringsbesluiten: Graven, asbezorging en gedenkplaatsen en Grafbedekkingen. In het eerste heeft het college bepaald welke graven en urnennissen er worden uitgegeven en onder welke voorwaarden. Ook is aangegeven dat er enkel één-diep begraven kan worden vanwege de hoge grondwaterstanden. Uitzondering hierop is het hoger gelegen veld 1 van begraafplaats de Hoeve in Huissen. Bijzetting of verstrooiing van as kan op de begraafplaatsen in Bemmel, Huissen en Gendt. Dit is niet meer mogelijk op de beide gesloten begraafplaatsen Huissen-Stad en ‘t Zand.
In het tweede uitvoeringsbesluit is uitgewerkt aan welke voorwaarden de grafbedekking dient te voldoen zodat kan worden volstaan met het doen van een melding in plaats van een vergunning voor plaatsing.

2.5. Historische graven
De waarde die aan de begraafplaatsen wordt toegekend maakt het nodig dat er een inventarisatie wordt gemaakt van de historische en culturele waarden die op de begraafplaats aanwezig zijn. De beheerverordening (artikel 23) voorziet in het opstellen van een lijst van gedenkwaardige graven en bijzondere gedenktekens die het waard zijn om zo lang mogelijk in stand te worden gehouden. Deze lijst geeft zo uitdrukking aan de waarden van de begraafplaats als zodanig.

Voor de begraafplaats de Teselaar in Bemmel heeft de sector Cultuurhistorie van het Gelders Genootschap een zogenaamde redengevende beschrijving opgesteld. Deze lijst bevat bijzondere grafmonumenten en familiegraven uit de periode 1869-1975.
De gesloten begraafplaatsen Huissen-Stad en ’t Zand worden in stand gehouden met behulp van stichtingen die het onderhoud verzorgen. Op de begraafplaats Huissen-Stad zijn een tweetal graven aangemerkt als gemeentelijk monument: het priestergraf en het massagraf.

In de oude verordening uit 2015 stond onder artikel 26, lid 2, dat graven die van historische betekenis zijn of waarvan de grafbedekking een opvallende kwaliteit hebben, in aanmerking komen om op de gemeentelijke monumentenlijst bij te worden geschreven. Dit is de afgelopen jaren nimmer gebeurd. In deze verordening passen we deze bepaling aan zodat naast het gemeentelijk erfgoedregister (waarin de gemeentelijke monumenten zijn opgenomen) er een separate lijst is van graven/grafbedekking met een historische betekenis of opvallende kwaliteit. Daarmee beschermen we deze graven/grafbedekkingen juist wanneer ze niet waardevol genoeg zijn om in aanmerking te komen voor de gemeentelijke monumentenlijst.

3. Wijzigingen in wet- en regelgeving

3.1. Modernisering Wet op de lijkbezorging (Wlb)
Een wetsvoorstel tot modernisering van de Wet op de lijkbezorging (Wlb) is in voorbereiding. Dit wetsvoorstel regelt onder meer alkalische hydrolyse als nieuwe vorm van lijkbezorging, het gezamenlijk begraven en cremeren in bijzondere gevallen en bevoegdheden van de lijkschouwer. Daarnaast zal ook een aantal maatregelen over bevordering van waardige en respectvolle omgang met overledenen en hun nabestaanden worden opgenomen.
De modernisering van de wet moet de individuele keuzes zo min mogelijk belemmeren. Dat geldt ook voor het bieden van voldoende waarborgen voor de gemeentelijke dienstverlening rond overlijden.

3.2. Vermindering administratieve lasten
Vele zaken zijn in het model geregeld door middel van een meldingsplicht, zoals het houden van plechtigheden (art. 5), het doen begraven en het doen bijzetten of doen verstrooien van. Een melding genereert weinig administratieve lasten.
Over de aard en afmeting van de grafbedekking en de wijze van aanbrengen zijn ‘nadere regels’ vastgesteld en vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit Grafbedekkingen. De reden dat hiertoe eerst een melding dient te worden gedaan, is dat controle en eventueel correctie ongewenst is. Het ontwerpen, de aanschaf en de plaatsing van een grafbedekking gaat doorgaans namelijk met emoties en hoge kosten gepaard.
Alleen voor het aanbrengen van een grafkelder (art. 14) dient een vergunning te worden aangevraagd.

3.3. Lex silencio positivo
In een voorgestelde nieuwe wijziging van de Wet op de lijkbezorging wordt in artikel 29 van de wet voor de vergunning tot opgraving een Lex silencio positivo (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) opgenomen. Dat wil zeggen dat wanneer op een aanvraag tot opgraving niet op tijd wordt beslist, de vergunning van rechtswege is verleend.

Bij de vergunning die deze beheerverordening regelt (i.e. voor de grafkelder) is niet voor een Lex silencio positivo gekozen. Op zich is hier tegen een Lex silencio positivo weinig bezwaar. De vergunningen worden doorgaans tijdig verleend of afgewezen. Daarbij kunnen ook van tevoren regels worden gesteld die voor een vergunning van rechtswege gelden (bijvoorbeeld over maatvoering en materiaalgebruik).
Bij gemeenten bestaat echter veel zorg over het ontstaan van situaties waarbij toch niet aan deze regels wordt voldaan, zoals hiervoor al is uiteengezet. De gemeente wenst één situatie te allen tijde te vermijden, namelijk dat nabestaanden worden geconfronteerd met een handhavingsactie waarbij een grafmonument (of kelder) weer moet worden verwijderd omdat het niet aan de regels voldoet. Om die reden is in deze verordening afgezien van de Lex silencio positivo.

3.4. Europese Dienstenrichtlijn
De Europese Dienstenrichtlijn (Richtlijn 2006/123/EG) schrijft de Lex silencio positivo dwingend voor bij vergunningsstelsels die onder de reikwijdte van deze richtlijn vallen. Dat is bij de vergunning die in deze verordening is opgenomen echter niet het geval. Het al dan niet toepassen van de Lex silencio positivo is dus een autonome keuze van de gemeente.

De vorige modelverordening bevatte één bepaling die zich specifiek tot dienstverleners richtte, namelijk tot steenhouwers, hoveniers en anderen die op de begraafplaats werkzaamheden verrichten (artikel 4, eerste lid). Om te voorkomen dat de volle lasten van de Dienstenrichtlijn op deze bepaling zouden komen te rusten (screening en notificatie) is besloten de bepaling te schrappen. Bovendien is voor de ordelijke gang van zaken deze bepaling niet noodzakelijk, zoals hierboven is uiteengezet.

B. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1.
In dit artikel worden de gebruikte begrippen gedefinieerd.
b. Het grafrecht wordt vaak als één juridisch begrip gezien. Er is echter nadrukkelijk sprake van een verschillende betekenis van dit recht; het kan een zakelijk gebruiksrecht zijn op een graf met een uitsluitend recht (een particulier graf) óf een gebruiksrecht op een ruimte in een algemeen graf (bijvoorbeeld een urnennis).
e. algemene graven worden door de gemeente niet uitgegeven maar wel gebruikt voor het begraven van bijvoorbeeld onbekende drenkelingen. Volgens artikel 23, tweede lid van de Wet op de lijkbezorging is het aan de houder van de begraafplaats te bepalen wie in een algemeen graf wordt begraven.
f. Een particulier graf werd vaak aangeduid als ‘eigen’ graf. Ook in het algemeen spraakgebruik wordt de term ‘eigen graf’ nog altijd gebezigd. We volgen echter de terminologie van de Wet op de lijkbezorging.
f. en g. De mogelijkheid wordt geboden as te doen verstrooien in de particuliere graven, naast het verstrooien op een aparte strooiplaats op de begraafplaats.

i. Een dubbelgraf bestaat uit twee naast elkaar gelegen enkele graven. Deze zijn administratief aan elkaar gekoppeld waardoor ze dezelfde einddatum hebben. Dit betekent dat verlenging of afstandsverklaring voor beide graven tegelijk geldt. Het is mogelijk om door plaatsing van een gezamenlijke grafbedekking onlosmakelijk de graven met elkaar te verbinden.
m. De term rechthebbende is nader gedefinieerd.

Artikel 2.
Voor een particulier graf, urnengraf en urnennis gelden vrijwel dezelfde rechten en plichten.

Artikel 3.
Dit artikel maakt het de beheerder tevens mogelijk de begraafplaats geheel of gedeeltelijk te sluiten wanneer dit voor het ruimen van graven noodzakelijk is.

Artikel 4.
Dit artikel bevat in het belang van orde, rust en netheid de gedragsvoorschriften voor hen die van de begraafplaatsen gebruik maken. Een overtreding kan worden bestraft. De politie kan als gevolg van de strafbedreiging tegen ordeverstoringen optreden en zo nodig proces verbaal opmaken.
Overigens zijn algemene gedragsregels in de openbare buitenruimte - en dus ook voor de gemeentelijke begraafplaatsen - vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Lingewaard
Het is niet meer nodig dat personen die werkzaamheden aan grafbedekkingen op de begraafplaats hebben te verrichten daarvoor toestemming van het college dienen te vragen. Steenhouwers en hoveniers zijn zich er steeds van bewust zijn dat hun werkzaamheden storend kunnen zijn. De bevoegdheid van de beheerder om personen weg te sturen als zij zich niet aan zijn aanwijzingen houden biedt echter, samen met de verbodsbepalingen, voldoende mogelijkheden om tegen ongewenste activiteiten op te treden.
Aan een uitzondering op de regel als bedoeld in het derde lid onder a bestaat behoefte omdat men soms dichtbij een graf moet kunnen komen met een motorrijtuig. Aangezien een dergelijke handeling niet overeenstemt met het beeld van orde en rust dient met het verlenen van de ontheffing uiterst terughoudend te worden omgegaan. De situatie verschilt per begraafplaats(deel).

Artikel 5.
Met dit artikel wordt beoogd plechtigheden ordelijk te doen verlopen. Door te eisen dat de mededeling ten minste zes werkdagen vooraf moet plaatshebben, kan worden voorkomen dat de plechtigheid samenvalt met een begrafenis. Een begrafenis dient volgens de wet uiterlijk op de zesde werkdag na het overlijden te geschieden.
Bijeenkomsten die het karakter van een plechtigheid te buiten gaan, kunnen het karakter hebben van een openbare manifestatie. Hiervan moet vooraf kennisgeving worden gedaan aan de burgemeester volgens de Wet openbare manifestaties en mogelijk van toepassing zijnde APV-bepalingen. Voor het organiseren en houden van herdenkingsbijeenkomsten met een plaatselijk en familiair karakter op de begraafplaatsen volstaat een melding aan de burgemeester (APV artikel 2:25, lid 2).

Artikel 6.
Uitdrukkelijk is gesteld dat bij opgraving van een lichaam of bij ruiming van een of meer graven alleen de personen aanwezig mogen zijn die met de werkzaamheden zijn belast.

Artikel 7.
Een schriftelijke kennisgeving is nodig omdat duidelijk vast moet liggen wat voor graf er wordt gevraagd.
De as kan volgens artikel 62 van de Wet op de lijkbezorging worden bijgezet:

- in een particulier graf;
- in/op een urnengraf (maar niet óp grafbedekking);
- in een urn in een urnennis;

Verstrooiing van as vindt plaats op een strooiplaats.

Indien de nabestaanden alle of bepaalde werkzaamheden zelf willen verrichten zijn, ook om redenen van veiligheid, toch de aanwijzingen en de hulp van het personeel van de begraafplaats nodig. De werkzaamheden kunnen eventueel door de nabestaanden en het personeel samen worden verricht. Zo kunnen de nabestaanden bijvoorbeeld (symbolisch) een begin maken. Vervolgens kan het personeel de handelingen verrichten waar ervaring voor nodig is of die van de nabestaanden te zware lichamelijke inspanning vragen. Het verwijderen van de grafranden ter stutting van de grond om het geopende graf zal tijdens het sluiten van het graf door het personeel worden verricht.

Artikel 8.

De Wet op de lijkbezorging schrijft voor dat de behandelende arts of de gemeentelijke lijkschouwer een verklaring van overlijden afgeeft aan de ambtenaar van de burgerlijke stand (artikel 12). Vervolgens geeft deze schriftelijk verlof tot begraven of cremeren (artikel 11). Dit verlof dient te worden overlegd aan de beheerder. Door de medewerking aan de begrafenis te weigeren wanneer dit verlof niet in zijn bezit is voldoet de beheerder aan de wettelijke vereisten.

Vanuit het oogpunt van vermindering van administratieve lasten verdient het aanbeveling het hierboven genoemde traject zo soepel mogelijk te doen verlopen. De bezorging van as omvat zowel het bijzetten als de verstrooiing.

Er mag van worden uitgegaan dat het stoffelijk overschot van de rechthebbende zelf in het particuliere graf mag worden bijgezet (lid 2). Het verzoek tot overschrijving van het recht dient in dit geval wel vóór de bijzetting te worden gedaan volgens artikel 15, tweede lid.

De wettelijke minimum grafrusttermijn (lid 3) is de termijn dat een stoffelijk overschot volgens de wet ten minste begraven moet blijven voordat het mag worden geruimd. Het is voorgekomen dat in particuliere graven begravingen of bijzettingen betrekkelijk kort voor het aflopen van de uitgiftetermijn plaatsvonden. Daarom is vastgelegd dat in dergelijke gevallen begraving of bijzetting alleen kan plaatsvinden onder gelijktijdige verlenging van de uitgiftetermijn. Uiteraard zal die verlenging dan een periode moeten omvatten die de alsdan resterende uitgiftetermijn ten minste gelijk maakt aan de wettelijke minimum grafrusttermijn, i.e. 10 jaar.

In geval het begraven van een overledene in een dubbelgraf plaatsvindt dan betekent lid 3 dat de verlenging voor beide graven van toepassing is. Ook als na de begraving één van beide graven van het dubbelgraf leeg blijft. Hierdoor blijft de einddatum van het grafrecht voor beide graven gelijk.
Het derde lid is niet van toepassing wanneer sprake is van de bijzetting van een urn. De bezorging van as kent immers geen grafrusttermijn.

Artikel 9.
Artikel 35 van de Wet op de lijkbezorging verplicht tot de mogelijkheid van begraven op iedere dag gedurende een bij gemeentelijke verordening te bepalen tijd, met uitzondering van zon- en feestdagen. Gemeenten zijn vrij te bepalen dat ook op zondag of een algemeen erkende feestdag wordt begraven. Joodse begrafenissen vinden niet plaats op de sabbat (i.e. zaterdag).

Daarnaast zijn er ook andere gevallen denkbaar waarin de nabestaanden er een belang bij hebben om op een zon- of feestdag een begrafenis te kunnen doen plaatshebben. In de praktijk is het mogelijk om de begraafplaats alleen in bijzondere gevallen hiervoor open te stellen.

Een bijzonder geval kan zich voordoen als de burgemeester toestemming heeft gegeven om een stoffelijk overschot binnen 36 uur te begraven. Sommige nabestaanden vragen om deze toestemming om godsdienstige redenen. Daarnaast kan spoed geboden zijn in geval van lijkvinding.
Het bijzetten van een urn of doen verstrooien van as wordt niet beschouwd als een bijzonder geval.

De periode in uren waarbinnen een plechtigheid kan plaatsvinden, zijn gangbaar en afgestemd op de praktijk. Een plechtigheid voor 10.00 uur is dus niet gebruikelijk en bovendien is het moment voor 10.00 uur gereserveerd voor het delven van een graf. Het eindtijdstip van 16.00 uur is ingesteld om er zorg voor te dragen dat ook in de winter de plechtigheid bij daglicht wordt afgesloten.

Artikel 10.
Naast de particuliere graven noemt dit artikel de verschillende andere soorten van voorzieningen op de begraafplaats

Artikel 11.
Een graf zal alleen buiten de volgorde van ligging worden toegewezen als dit niet bezwaarlijk is voor de situatie op de begraafplaats.
De gemeente bepaalt de volgorde van uitgifte van de graven. De beheerder wijst de mogelijke locatie(s) voor begraving of bijzetting aan. Dit kan betekenen dat sommige grafvelden, grafrijen of grafplaatsen - voor een periode - uitgesloten zijn voor begravingen of bijzettingen.
In bijzondere omstandigheden kan echter bij de beheerder een verzoek tot particulier keuzegraf/ reservering buiten de volgorde van ligging worden gedaan, met inachtneming van het bovenstaande. Bij de (on)mogelijkheden tot afwijken van de volgorde van begraving of bijzetting kan worden gedacht aan het aanzien en (gewenste) inrichting en indeling van de begraafplaats, de beschikbare ruimte, de afmetingen van de grafbedekking en de gesteldheid van de bodem.

De verordening biedt de mogelijkheid om bij 1-diep begraven direct twee particuliere graven te reserveren. Deze twee naast elkaar gelegen enkele graven vormen dan een dubbelgraf.

Artikel 12.
Een indeling in categorieën is nodig als het college verschillende regels wil vaststellen voor de grafbedekkingen op de graven die liggen op de verschillende delen (categorieën) van de begraafplaats.

Artikel 13.
Volgens artikel 28, eerste lid van de Wet op de lijkbezorging kan het recht op een graf voor ten minste tien jaar worden verleend. Voorts kan, wanneer sprake is van verlenging, de houder van de begraafplaats bepalen dat de periode van verlenging niet korter is dan vijf jaar en niet langer dan twintig jaar.

Soms verkeren rechthebbenden in de onjuiste veronderstelling dat de uitgiftetermijn pas begint te lopen op het moment van de eerste begraving of bijzetting. Daarom is de laatste zin in het eerste lid van artikel 13, betreffende de aanvang van de termijn, opgenomen.

De Wet op de lijkbezorging bepaalt in artikel 28 dat vanaf twee jaar voor het verstrijken van de lopende termijn verlenging van de termijn kan worden aangevraagd. Binnen een jaar na het begin van deze periode moet, volgens het tweede lid van genoemd wetsartikel, het college de rechthebbende op het graf mededelen dat de termijn gaat aflopen.
In het kader van de vermindering van administratieve lasten ligt de verantwoordelijkheid voor het geven van het juiste adres nu uitdrukkelijk bij de rechthebbende. Van de houder van de begraafplaats wordt niet méér verlangd dan dat hij het adres uit zijn eigen administratie gebruikt. Wanneer niet binnen drie maanden om verlenging van het recht is verzocht, dient de mededeling bekend te worden gemaakt bij het graf en bij de ingang van de begraafplaats tot aan het einde van de periode dat de rechthebbende om verlenging van de termijn van uitgifte kan vragen.

Indien er ten tijde van de opheffing van de begraafplaats nog rechten op particuliere graven bestaan, zal in overleg met de rechthebbenden moeten worden bezien welke beslissingen er ten aanzien van die graven zullen worden genomen.

Artikel 14.
Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 15.
Het recht op een particulier graf wordt verleend door een beschikking van het college. Hierin wordt aan de rechthebbende het uitsluitend recht gegeven om stoffelijke overschotten in een bepaald graf te doen begraven. In juridisch opzicht is een vergelijking mogelijk met de vergunning een standplaats in te nemen op de openbare weg. De koopman mag op een bepaalde plaats staan. Net als bij de standplaatsvergunning steunt het recht om stoffelijke overschotten in een bepaald graf – vroeger aangeduid als 'eigen graf' – te begraven op een persoonlijke beschikking. De eigenaar kan zijn recht dus niet verkopen. Het recht kan op verzoek van de rechthebbende wel worden overgeschreven op een ander natuurlijk- of rechtspersoon.

Het is gewenst dat er na overlijden van een rechthebbende een nieuwe rechthebbende wordt aangewezen die de verantwoordelijkheid voor de grafruimte en de daaraan verbonden kosten en verplichtingen op zich neemt. De termijn, waarbinnen de aanvraag tot overschrijving kan worden gedaan, is gesteld op twaalf maanden na het overlijden van de rechthebbende. Er is geen reden een langere termijn aan te houden.

In het geval dat de stoffelijke resten van de rechthebbende in het graf moeten worden bijgezet dient het verzoek tot overschrijving vóór de bijzetting te worden gedaan. Doorgaans worden, na een overlijden, door de nabestaanden meteen al de noodzakelijke regelingen getroffen. Logischerwijs is dan het aanwijzen van een nieuwe rechthebbende daar één van.
Wanneer nabestaanden ontbreken is er de mogelijkheid de rechten over te schrijven op naam van de notaris die de nalatenschap beheert, of op naam van de Stichting Grafzorg Nederland.

Artikel 16.
Dit artikel is opgenomen om buiten twijfel te stellen dat de rechthebbende afstand van het graf kan doen.

Artikel 17.
In de dagelijkse praktijk rijzen er nog wel eens problemen over de looptijd van grafrechten. Door expliciet dit artikel op te nemen is hier geen discussie over mogelijk. Daarnaast kan het grafrecht vervallen verklaard worden bij uitblijven van de betaling van leges door rechthebbenden voor aangegane verplichtingen. Na de reguliere invorderingspogingen kan door het opnemen van dit artikel het grafrecht eenzijdig van

gemeentewege worden beëindigd. Als het niet uitdrukkelijk als zodanig is geregeld in de beheerverordening, is het niet betalen van leges/kosten geen geldige reden om grafrechten vervallen te verklaren. Het kan alleen als dat in de regels of voorwaarden staat.

Artikel 18.
De bepalingen waaraan de melding van de grafbedekking (steen en/ of winterharde beplanting) moet voldoen en de wijze van aanbrengen, toe te passen afmetingen en materialen zijn opgenomen in het Uitvoeringsbesluit voor de Grafbedekkingen. Het Uitvoeringsbesluit wordt door het college vastgesteld. Wanneer geen grafbedekking door de rechthebbende of belanghebbende wordt aangebracht, zal de beheerder uit netheidsoogpunt tegen verrekening van de kosten het onderhoud van het bovengrondse gedeelte op zich nemen. De rechthebbende of belanghebbende heeft dan niet de mogelijkheid nadere eisen aan het onderhoud te stellen. Een rechthebbende of belanghebbende heeft echter wel nog de mogelijkheid om, binnen de door hem/ haar aangebrachte banden die de maat van het graf markeren, géén grafbedekking aan te brengen en die (zonder gebruik van chemische middelen) onkruidvrij te houden. In dat geval voert de beheerder geen onderhoudswerkzaamheden op (boven) het graf uit.

Artikel 19.
In dit artikel is duidelijk omschreven welke onderdelen van het onderhoud door de gemeente worden verzorgd. Hiervan wordt ook mededeling gedaan in de grafakte die wordt afgegeven.

Artikel 20.
In dit artikel worden de rechten en de plichten van de ten aanzien van de grafbedekking omschreven.

Indien er sprake is van verwaarlozing van de grafbedekking kan de beheerder van de begraafplaats de rechthebbende of de gebruiker aanspreken en sommeren tot het verrichten van herstelwerkzaamheden aan de grafbedekking. De Wet op de lijkbezorging bepaalt in artikel 28, het vierde tot en met het zevende lid, dat het recht op het graf vervalt wanneer vijf jaar na constatering en bekendmaking van de verwaarlozing niet in het onderhoud is voorzien. Hierbij wordt rekening gehouden met de termijn van grafrust en de uitgiftetermijn van het graf.

Artikel 21.
De rechthebbende wordt volgens artikel 28, tweede lid van de Wet op de lijkbezorging ten minste een jaar voor het verstrijken van de termijn van het recht op de hoogte te worden gesteld van dit feit, en van de mogelijkheid verlenging van het recht te vragen. Gelijktijdig wordt gevraagd om wanneer niet om verlenging wordt verzocht, te kiezen voor het zelf verwijderen van de grafbedekking of afstand te doen van de grafbedekking. De grafbedekking zal na het verstrijken van de uitgiftetermijn van het grafrecht door de beheerder worden verwijderd.

De grafbedekking kan ook worden verwijderd nadat het grafrecht vervallen is verklaard omdat er na het overlijden van de rechthebbende niet tijdig een nieuwe rechthebbende is aangewezen (artikel 15, derde lid), of omdat het onderhoud van het graf is verwaarloosd (artikel 28, zesde lid van de Wet op de lijkbezorging). In dat geval geldt het vereiste van de voorafgaande mededeling per brief of door het plaatsen van een bordje bij het graf gedurende minstens een jaar.

In beginsel is en blijft het eigendom van de grafbedekking aan de eigenaar en/of rechthebbende. Daarom vraagt de gemeente om een schriftelijke afstandsverklaring en wat hij/zij met de grafbedekking wenst te doen.

Artikel 22.
Volgens artikel 31, tweede lid van de Wet op de lijkbezorging kan een particulier graf alleen geruimd worden met toestemming van de rechthebbende. Het recht op een graf kan echter vervallen na het verstrijken van de termijn, of omdat er na het overlijden van de rechthebbende niet tijdig een nieuwe rechthebbende is aangewezen (artikel 15, derde lid). Ook kan het recht vervallen na verwaarlozing van het onderhoud, volgens artikel 28, zesde lid van de Wet op de lijkbezorging.
De mededeling dat het college de graven boven- en ondergronds zal ruimen na afloop van de uitgiftetermijn wordt tegelijk gedaan met de herinnering om verlenging van de grafrechten. Dat gebeurt aan de rechthebbenden op particuliere graven, urnengraven en urnennissen.

De rechthebbende kan een aanvraag doen om de overblijfselen op te laten graven om deze te laten cremeren, dan wel bij te zetten in een ander graf op dezelfde begraafplaats of over te brengen naar een andere begraafplaats. De aanvraag en afhandeling hiervan dient plaats te vinden voordat de uitgiftetermijn van het graf is verstreken.

Op de beheerder rust de plicht er zorg voor te dragen dat met de menselijke resten welke bij de ruiming van een graf worden aangetroffen te allen tijde respectvol wordt omgegaan. Er dienen bovendien maatregelen te worden getroffen zodat bezoekers van de begraafplaats niet met de menselijke resten worden geconfronteerd.

Artikel 23.
Een graf kan van betekenis zijn vanwege de persoon die er is begraven, maar ook uitsluitend vanwege het gedenkteken. De overledene kan voor de plaatselijke gemeenschap van betekenis zijn geweest. Het gedenkteken kan opvallen door zijn vormgeving en door het gebruikte materiaal. Als voorbeeld kunnen gietijzeren gedenktekens worden genoemd, vaak subtiel voorzien van symbolen van de dood. Het materiaal herinnert aan een reeds lang verdwenen nijverheid en is alleen al daardoor van waarde. Er dienen maatregelen te worden getroffen zodat graven van bekende overledenen niet ondoordacht worden geruimd en zeldzame voorwerpen op een terrein dat zozeer aan het verleden herinnert, behouden blijven. Bij twijfel over de betekenis van het gedenkteken verdient het aanbeveling een deskundige te raadplegen.

Artikel 24.
In artikel 24 wordt geen tijdstip vermeld waarop de oude verordening wordt ingetrokken. Dat is ook niet nodig. De datum waarop de oude regeling vervalt, is de datum waarop de nieuwe verordening in werking treedt.

Artikel 25.
Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 26.
De beheerverordening begraafplaatsen is een besluit van het gemeentebestuur op overtreding waarvan straf is gesteld. Een dergelijk besluit wordt op dezelfde wijze bekendgemaakt als alle overige besluiten van het gemeentebestuur die algemeen verbindende voorschriften inhouden (zie artikel 139 van de Gemeentewet).

Artikel 27.
Per 1 juli 2021 moeten alle besluiten van algemene strekking, kennisgevingen en mededelingen bekend worden gemaakt via het Elektronisch Gemeenteblad.
Besluiten treden ook pas formeel in werking nadat ze zijn bekendgemaakt via het Elektronisch Gemeenteblad. Dat geldt o.a. voor verordeningen, nadere regels, beleid(sregels)- en nota’s, gemeenschappelijke regelingen, delegatie- en mandaatbesluiten en andere besluiten van algemene strekking.
Het Elektronisch Gemeenteblad is het formele kanaal voor alle bekendmakingen en is te vinden via www.officielebekendmakingen.nl.

Artikel 28.
In de citeertitel wordt een jaartal opgenomen om de betrokken regeling te onderscheiden van de voorgaande regeling.